

אלה תוך בחינה של תחומי הפעילות שבהם מתבקשים שינויים והתאמות ואיתור הנושאים שדורשים חשיבה ותכנון לטווח ארוך.

בשדה הפיתוח האקדמי הצבנו כמטרה הגדלה של הסגל האקדמי הבכיר מ־81 ל־120 חברי סגל תוך עשור, ולפחות ל־100 חברי סגל בחמש השנים הבאות. הגדלת הסגל חיונית, הן כדי לאפשר ביצוע יעיל של משימות פיתוח ועדכון הקורסים, הן כדי להקטין את העומס המוטל כיום על חברי הסגל בתחומי האחריות האקדמית והמינהל האקדמי והן כדי להעשיר את הסוציאליזציה האקדמית בתוך המחלקות האקדמיות וביניהן.

מימוש המטרה של הגדלת הסגל בד בבד עם מילוי השורות לנוכח הפרישות הצפויות בעשור הקרוב (15 חברי סגל יפרשו לגמלאות עד 30 בספטמבר 2024, מהם שישה עד 30 בספטמבר 2018) מחייבים מאמצי גיוס רציניים תוך עמידה בלתי מתפשרת על הרמה האקדמית.

אני שמח שהצלחנו כבר השנה לגייס 12 חברי סגל בכיר חדשים. המשך הגיוס יתבצע בשנים הקרובות על בסיס תכנית לפיתוח אקדמי כולל של האו"פ, שעליה שוקדת בימים אלה ועדה בראשות פרופ' אביעד חפץ, סגן הנשיא לעניינים אקדמיים.

בתחום הלימודים אנחנו מציעים השנה לראשונה, בנוסף למתכונת הקיימת של הרשמה לקורסים בודדים, שמונה תכניות מובנות לתואר ראשון שתהיינה גם תחומות במשך זמן הלימודים. חנה קליין, ראש מינהל שירותי ההוראה, עומדת בראש צוות שמטפל בהטמעת התכניות המובנות ובבחינתן לאורך זמן.

צוות אחר, בראשותה של ד"ר עדיה מנדלסון-מעוז, עוסק בבניית תכניות לימודים שמשלבות קורסים אקדמיים ולימודים מעשיים, בין לקראת תואר יחד עם דיפלומה מקצועית מעשית ובין לרכישת תעודה שמאשרת לימודים חלקיים לתואר.

בין תכניות הלימודים החדשות שהופעלו השנה והתכניות שקיבלו את אישור המל"ג, ראוי לציין במיוחד את צבר הקורסים בקדם-רפואה (pre-med) שאישרה המל"ג במסגרת הלימודים לתואר בוגר במדעי החיים (B.Sc.). אישור זה

בראשית ספטמבר 2013 נכנסתי לתפקידי כנשיא האוניברסיטה הפתוחה. הימים חלפו ביעף, והנה אני נקרא כבר לסכם את השנה הראשונה לכהונתי.

חלק ניכר מחודשי עבודתי הראשונים הקדשתי, מטבע הדברים, למפגשי היכרות עם חברי קהילת האוניברסיטה ועם יחידותיה האקדמיות והמינהליות. במפגשים אלה למדתי להכיר את המוסד המיוחד הזה, ובעיקר נחשפתי בהם, כמו גם בעבודה השוטפת, למאור הפנים, למסירות ולמחויבות העמוקה של הסגל האקדמי והמינהלי לאוניברסיטה הפתוחה ולתפקודה כמוסד ייחודי בנוף ההשכלה הגבוהה בישראל, שלמדו בו השנה 47,108 סטודנטים. המפגשים הללו אפשרו לי לא רק "נחיתה רכה" (לפחות מנקודת המבט שלי) באוניברסיטה, אלא גם הקנו לי בה בזמן קצר ביותר תחושה של שייכות ובית.

אף כי ההתפתחויות של השנים האחרונות בשדה ההשכלה הגבוהה בישראל מעמעמו במשהו את ייחודה של האו"פ, מאפייניה המובהקים: קבלה פתוחה, הנגשת ההשכלה הגבוהה לכול בטכנולוגיות הוראה מגוונות ובפריסת הנחיה ארצית וטיפול המחקר נשאר סומני ההיכר הבולטים שלה. המשכנו לשקוד השנה על טיפוחם ועל קידומם של מאפיינים

יאפשר לסטודנטים שלנו להגיש את מועמדותם ללימודי רפואה במסגרות ארבע-שנתיות של בתי הספר לרפואה בישראל.

נושא אחר שבו טיפלנו השנה הוא פיתוח תכניות ללימודים מכינים וחונכות להבטחת השתלבות מוצלחת במסלולי הלימוד האקדמיים של סטודנטים דוברי ערבית בריכוזה של פרופ' בת-ציון עראקי קלורמן, דיקן הלימודים האקדמיים, ושל סטודנטים יוצאי אתיופיה בריכוזה של ד"ר חיים סעדון, דיקן הסטודנטים. התכניות שעובדו תיושמה בהיקף ניסויי בסמסטר הראשון של 2015.

ההתפתחויות המהירות של השנים האחרונות בשימוש באמצעים מקוונים בהוראה האקדמית לא פסחו עלינו. השנה הצטרפנו גם אנחנו לקבוצת המוסדות שמייצרים קורסים מקוונים (Massive Open Online Courses – MOOCs) המיועדים לציבור הרחב של שוחרי דעת, ובמסגרת המיזם האירופי של ארגון ה־EADTU (European Association of Distance Teaching Universities) העלינו לרשת שלושה קורסים מסוג זה.

בד בבד אנחנו משכללים את הכלים הטכנולוגיים שבהם אנחנו משתמשים לצורכי הוראה מרחוק ומתכוונים, בין השאר, לאמץ במהרה מערכת המאפשרת שימוש בהקונות וידאו חוזר, וכך לשפר משמעותית את ההנחיה המקוונת שלנו ולהגדיל את האטרקטיביות שלה.

בתחום הפיתוח גיבשנו, בניצוחם של פרופ' שרה גורי-רוזנבלט, דיקן הפיתוח וטכנולוגיות למידה, ופרופ' אביעד חפץ, סגן הנשיא לעניינים אקדמיים, נהלים ומנגנונים חדשים לפיתוח, שכתוב ועדכון הקורסים בשילוב עם תכניות הפיתוח האקדמי ותוך הגמשת התהליכים והתאמתם לטכנולוגיות ההוראה המתקדמות שזמינות כיום.

הפיתוח והאחריות האקדמית לקורסים הנלמדים הם, כידוע, פן חשוב ביותר בפעילותם האקדמית של חברי הסגל הבכיר באו"פ, אך פן חשוב לא פחות הוא פעילותם המחקרית שממלאת תפקיד מרכזי בשיקולי גיוסם וקידומם. אני רואה לכן, כמו קודמיי בתפקיד, בטיפוח המחקר באו"פ ובתמרוצו אחת המשימות החשובות לשנים הבאות.

צעד ראשון בכיוון זה נעשה השנה, בהובלתה של פרופ' מירי סורוז'ון ז"ל בתפקידה האחרון באו"פ כדיקן מחקר, על ידי

ייצובם של מכוני המחקר שלנו והפיכתם ממכונים בהקמה למרכזי מחקר יציבים, שקיומם לאורך זמן תלוי בהיקף ובטיב פעילותם המחקרית, ולא דווקא ביכולתם המוסדית לגייס תרומות חיצוניות. בנוסף לכך הגדלנו השנה משמעותית את תקציב רשות המחקר ועקב כך את אפשרויות התמיכה בחוקריו בד בבד עם מאמצי צוות הרשות לתמרץ אותם להגיש בקשות למענקי מחקר חיצוניים ולסייע להם בהכנתן. חברי הסגל שלנו הגישו השנה, בין השאר, 28 בקשות לקרן הלאומית למדע, שמתוכן 13 הצעות (46.4% מן ההגשות) זכו במענקים המבוקשים. שיעור זכייה זה גבוה משמעותית מהמוצע הארצי, שעמד בתשע"ד על 33.2% בלבד, ועל כך גאוותנו.

מרכיב חשוב בפעילותה המחקרית של האוניברסיטה הוא מערך הלימודים לתואר שני מחקר. לימודים אלה מהווים תשתית חשובה ללימודי התואר השלישי – שהם יעד מרכזי של האו"פ לשנים הבאות. כבסיס להכנת תכניות מפורטות ללימודי דוקטורט שתוגשנה למל"ג נדרשת בחינה של צרכים ויכולות בתחומים האקדמיים השונים מנקודת מבט השוואתית. ד"ר נורית גרונאו מונתה לעמוד בראש צוות שיעסוק בכך וימליץ על המהלכים שיש לבצע כדי לקדם את הנושא.

לסיום ברצוני להודות לכל עובדי האוניברסיטה הפתוחה שבמסירותם ובמקצועיותם אפשרו לנו לעמוד במשימות שהצבנו לעצמנו השנה ולהתמודד בהצלחה עם אתגרי התפעול והדאגה לציבור הסטודנטים והעובדים, שהעמידו בפנינו הלחימה בדרום ומתקפת הטילים ברחבי הארץ.

קובי מצר